

Історія

УДК 27-726.1-051(477)(092) Тим'як В.Г.

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20485615>

Священник Володимир Тома Тим'як: просопографічний портрет

Маслій Андрея (Ольга Данківна),

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, науковий співробітник

Науково-дослідного інституту історії Церкви,

ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»,

м. Івано-Франківськ, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-9878-7128>

Прийнято: 15.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

***Анотація.** У статті проаналізовано просопографічний портрет священика Володимира Томи Тим'яка. Досліджено його життєпис та душпастирське служіння за різних політичних режимів: Австро-Угорської імперії, відновленої Польської держави, першої радянської окупації, приходу німецької влади та другої радянзації. У статті комплексно з'ясовано історичні передумови та причинно-наслідкові зв'язки арешту о. Володимира Тим'яка у 1950 р., а також географію його перебування в місцях позбавлення волі. Окрему увагу звернено на реконструкцію хронології проживання та пастирської діяльності репресованого священнослужителя після його повернення у 1956 р.*

Метою даної наукової розвідки є відтворити просопографічний портрет о. В. Тим'яка, сформулювати біографічну довідку. Наукове дослідження має за мету також зробити свій внесок в історію повсякденності, адже предметом дослідження став життєвий шлях душпастиря, який розгортався в умовах численних викликів, зміни політичних урядів і завершився зустріччю віч-на-віч із радянським режимом.

*У процесі дослідження використано загальнонаукові **методи** синтезу та аналізу, систематизації, дедукції та індукції, класифікації, а також конкретнонаукові методи: діахронний (періодизації), мікроісторичного аналізу, хронологічний, порівняльно-історичний, усної історії та біографістики. Дослідження ґрунтується на наукових принципах об'єктивності та історизму.*

***Новизна дослідження** полягає в тому, що вперше в науковий обіг введено архівні матеріали «Особової справи священника Тим'яка Томи Володимира. Почато 1926 р. - закінчено 1932 р.» із Центрального державного історичного архіву України у м. Львові та Кримінальної справи із фондів Служби безпеки України, а також до наукового дискурсу залучено спогади очевидців та близьких родичів священника В. Тим'яка.*

***Результати дослідження.** У статті відтворено просопографічний портрет священника Володимира Тим'яка. Встановлено його біографічні дані, місця душпастирського служіння, обставини арешту, реконструйовано перебіг судових засідань та висвітлено останні роки життя. **Висновки.** Священник Володимир Тим'як належав до душпастирів, які щоденною невтомною працею свідчили про вірність Богові та українському народові. Здобувши якісну освіту, він розпочав пастирське служіння в різних парафіях, зокрема одинадцять років свого життя присвятив вірним села Супранівка. Попри випробування радянської влади, він проявив незламну віру та бажання*

послужити тим, хто цього потребував. Саме ці християнські чесноти він і передав своїм нащадкам.

Ключові слова: Володимир Тим'як, біографістика, просопографічний портрет, священник, історія повсякденності, Супранівка.

Priest Volodymyr Toma Tymiak: prosopographical portrait

Masliy Andrey (Olga Dankivna),

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Social and Humanitarian Disciplines,
Research Fellow at the Research Institute of Church History,
PZHE "Ivano-Frankivsk Academy of John Chrysostom",
Ivano-Frankivsk, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-9878-7128>

Abstract. *The article analyses a prosopographical portrait of the priest Volodymyr Toma Tymiak. His life and pastoral ministry under various political regimes have been studied: the Austro-Hungarian Empire, the restored Polish state, the first Soviet occupation, the arrival of German rule, and the second Sovietisation. This article comprehensively examines the historical background and cause-and-effect relationship of the arrest of Father Volodymyr Tymiak in 1950, as well as the locations where he was held in custody. Particular attention is paid to reconstructing the chronology of the repressed clergyman's life and pastoral work following his return in 1956.*

The aim of this scientific intelligence *is to reconstruct a prosopographical portrait of Father V. Tymiak and to compile his profile, as his life has not been studied by modern historians. This academic study also aims to contribute to the history of everyday life, as it studies the life of a pastor who lived through numerous*

challenges and changes in political leadership, culminating in a direct confrontation with the Soviet regime.

*The study employed general scientific **methods** of synthesis and analysis, systematisation, deduction and induction, and classification, as well as discipline-specific methods: diachronic (periodisation), microhistorical analysis, chronological, comparative-historical, oral history and biographical research. The study is based on the scientific principles of objectivity and historicism.*

The novelty of this study lies in the fact that, for the first time, archival materials from the 'Personal file of the priest Tomi Volodymyr Tymiak. Started in 1926 – completed in 1932' from the Central State Historical Archive of Ukraine in Lviv and the Criminal Case from the archives of the Security Service of Ukraine have been introduced for scientific use for the first time, and the recollections of eyewitnesses and close relatives of Father V. Tymiak have been included in the scientific discourse.

Study results. *The article reconstructed a prosopographical portrait of the priest Volodymyr Tymiak. His biographical details, the locations of his pastoral ministry and the circumstances of his arrest have been established; the course of the court proceedings has been reconstructed; and the final years of his life have been highlighted.*

Conclusions. *Priest Volodymyr Tymiak was one of those pastors who, through their tireless daily work, bore witness to their loyalty to God and the Ukrainian people. Having received a high-quality education, he began his pastoral ministry in various parishes, devoting eleven years of his life in particular to the faithful of the village of Supranivka. Despite the hardships imposed by the Soviet regime, he demonstrated an unshakeable faith and a desire to serve those who needed it. It was precisely these Christian virtues that he passed on to his descendants.*

Key words: *Volodymyr Tymiak, biographical studies, prosopographical portrait, priest, everyday history, Supranivka.*

Постановка проблеми. Сьогодні, в умовах повномасштабного вторгнення росії проти України, мільйони українців боронять свою територіальну цілісність, право на життя та свободу. Тисячі захисників пишуть нову сторінку історії незламності, стійкості та вірності національним інтересам. Крізь призму викликів сучасності наукова спільнота скеровує свій погляд у минуле, щоб в історичній ретроспективі пригадати та проаналізувати події збереження та творення української державності. У давньоримському суспільстві був поширений вислів «*Historia est magistra vitae*», який не втрачає своєї актуальності і до сьогодні. Пригадуємо події минулого, щоб уникнути помилок у майбутньому. Більшість сучасників пам'ятає події середини ХХ ст., коли радянський союз руйнував будь-які прояви української ідентичності чи національної свідомості. У контексті викликів сучасності ревіталізуємо пам'ять про українців, яких не зламала тоталітарна машина, а які ідею про свою національну ідентичність передали наступним поколінням. Серед тисячі дочок та синів України були люди різного покликання та походження: від адвокатів, літераторів, священників до звичайних селян, які любили Бога та Україну.

У пам'яті жителів або вихідців із села Супранівка (сьогодні Підволочиська селищна громада Тернопільського району Тернопільської області) закарбувалися два прізвища душпастирів місцевої парафії Різдва Пречистої Діви Марії першої половини ХХ ст., а саме: о. Леонтій Копертинський та о. Володимир Тим'як. Із матеріалів Львівського шематизму відомо, що о. Л. Копертинський був парохом у с. Супранівка з 1884 по 1932 рр. [1, с. 207] та похоронений на місцевому цвинтарі поблизу храму. З 1933 р. до

літа 1944 р. душпастирське служіння на парафії здійснював о. Володимир Тома Тим'як, а потім, як згадували місцеві мешканці, «вийхав... і повернувся до Глинян» [2, с. 3].

Дана наукова історична розвідка має за мету дослідити та висвітлити крізь призму біографістики та просопографії життєвий шлях останнього греко-католицького пароха с. Супранівка до 1946 р. Відомий історик Ярослав Дашкевич у своїй праці «Об'єктивне і суб'єктивне в просопографії» пояснює відмінності між цими термінами: «Біографістика – в сучасному розумінні – займається збором і публікацією найважливіших відомостей, що входять до складу життєпису... просопографія розвивається по лінії поширення, розгорнення, поглиблення біограм шляхом врахування гуманних, людських аспектів. Але аспектів правдивих – з висвітленням позитивних і негативних сторін життєпису... Можна сказати, що просопографія – вищий ступінь біографістики» [3, с. 238]. Використання цих методів дозволить відтворити просопографічний портрет о. В. Тим'яка та сформуванню біографічну довідку. Наукове дослідження має за мету також зробити свій внесок в історію повсякденності, адже предметом дослідження став життєвий шлях душпастиря, який розгортався в умовах численних викликів, зміни політичних урядів і завершився зустріччю віч-на-віч із радянським режимом.

Дослідження реалізоване в контексті держбюджетної комплексної теми Науково-дослідного інституту історії Церкви Івано-Франківської академії Івана Золотоустого та кафедри історії України і методики викладання історії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника «Реабілітована пам'ять: сторінки історії УГКЦ в особах» (державний реєстраційний номер УкрІНТЕІ 0123U103003 від 26.06.2023 р., термін виконання з 01.07.2023 р. по 30.12.2028 р.) [4].

Аналіз джерел та історіографії. Джерельною базою для написання наукового дослідження послужили матеріали Центрального державного історичного архіву України у м. Львові (далі – ЦДІАУЛ) [5], Кримінальна справа №14991 (9345) із фондів Служби безпеки України (далі – СБУ) у Львівській області [6] та дані з архіву Львівсько-Сокальської єпархії Православної Церкви України [7].

«Особова справа священника Тим'яка Томи Володимира» була розпочата 14 жовтня 1922 р., коли В. Тим'як вступив на богословські студії у м. Львові. Містить дані про навчання В. Тим'яка, біографічні дані, отримання священничих свячень та перші місця душпастирського служіння до 1932 р. Кримінальна справа №14991 була розпочата 22 лютого 1950 р. подає дані про арешт о. В. Тим'яка, допити та вирок, а також до справи додані матеріали про реабілітацію священника 9 листопада 1992 р. Важливо зазначити, що карні справи створювали представники радянських спецслужб, тому вони не репрезентують правдивих поглядів підсудного. Арештований перебував в умовах тиску, застрашування, погроз та морального (інколи і не тільки) переслідування. Однак кримінальні справи, як першоджерела містять і важливу інформацію, бо подають дані про арештованого, обставини арешту, деталі проведення обшуку помешкання, особливості допитів, протокол вироку тощо. Саме ця інформація дозволяє у ширшому контексті представити портрет релігійного діяча. Матеріали із архіву Львівсько-Сокальської єпархії Православної Церкви України містять факти про останні роки служіння священника та ставлення радянських органів влади до колишнього «уніатського» душпастиря.

Постать о. В. Тим'яка досі не виступала об'єктом окремого історичного дослідження. Відомості про душпастирську діяльність священнослужителя фрагментарно представлені у красназавчих розвідках, присвячених релігійному

життю громад с. Супранівка та м. Глиняни [8, 9, 10], а також у працях, що висвітлюють військову службу в Легіоні Українських Січових Стрільців [10].

Виклад основного матеріалу. Священник Володимир Тома Тим'як народився 20 липня 1900 р. у родині Григорія та Анни Тим'яків у містечку Глиняни повіт Перемишлянський (сьогодні Глинянської міської об'єднаної територіальної громади Львівського району Львівської області), що на Львівщині. Відомості про дату народження батька – відсутні, мати – Анна (Михайлівна) була народжена 1870 р. Родина була заможною, у кримінальній справі зазначено, що походив із родини «селян-куркулів» [6, арк. 7]. Окрім Володимира у сім'ї було ще троє дітей: сестра Анастасія 1891 року народження (далі – р. н.), брат Михайло – 1908 р. н. та Євгеній 1910 р. н. [6, арк. 8]. Відсутні дані про початкову освіту, але відомо, що у 1917 р. вступив до Легіону Українських Січових Стрільців [10]. Перебуваючи у рядах Української Галицької армії в одному із боїв за Львів у 1919 р. потрапив у польський полон і тривалий час перебував в концентраційному таборі Ланцут, поблизу Ряшева (сучасне м. Ряшів, Польща (табір у Ланцуті (Łańcut), що розташований поблизу Ряшева (Rzeszów) у Підкарпатському воєводстві Польщі, відомий передусім як табір військовополонених та інтернованих, який активно діяв у 1918–1921 рр.). Через деякий час повернувся з неволі [10]. 25 травня 1922 р. склав матуру в гімназії Львова з успіхом «достаточний» [5, арк. 1].

Навчання у Львівській богословській семінарії Володимир Тим'як розпочав 14 жовтня 1922 р. і як зазначено у матеріалах особової справи «на основі свідоцтва зрілості з філії академічної гімназії» [5, арк. 1]. Ректором семінарії був о. Теодозій Тит Галуцинський ЧСВВ, який виконував це служіння з 1920 по 1926 рр. [11, с. 99]. Навчання тривало з 1922 по 1926 рр. Свідоцтво про закінчення студій було видане 25 червня 1926 р. та підписане о. д-р Йосифом Сліпим і о. д-р. Діонісієм Дорожинським. «Табель

кваліфікаційна окінченого богослова Томи Володимира Тим'яка за час від 14 жовтня 1922 р. до 30 червня 1926 р.» був виданий ректоратом греко-католицької духовної семінарії 16 липня 1926 р. [5, арк. 3].

Викладачами Володимира Тим'яка впродовж навчання у семінарії були: о. д-р. Т. Мишковський, о. д-р. І. Бучко, о. д-р. Г. Костельник, о. д-р. С. Кархут, о. В. Садовський, о. П. Кисіль, о. д-р. Т. Галушинський, о. д-р. В. Лаба, о. д-р. Теодорович, о. прилат Л. Куницький, о. д-р. Й. Гіпий, о. крилошанин Л. Лужницький, о. д-р. Ю. Дзерович, о. д-р. Д. Дорожинський, о. д-р. Я. Левицький, о. д-р. С. Рудь [5, арк. 1-4].

За час навчання у семінарії В. Тим'як вивчав такі дисципліни, із яких отримав наступні оцінки. Перший рік навчання 1922/1923: догматика основна – «достаточний», філософія християнська – «достаточний»; введення до Старого Завіту – «добрий», мова єврейська – «звільнений», мова церковно-слов'янська – «відзначаючо»; обряди та спів церковний – «відзначаючо». Другий рік навчання 1923/1924: догматика спеціальна – «достаточний», філософія християнська – «добрий», введення до Нового Завіту – «достаточний», пояснення до Нового Завіту – «достаточний», герменевтика – «достаточний», обряди та спів церковний – «недостаточний». Третій рік навчання 1924/1925: богослов'я моральне – «відзначаючо», історія Церковна – «достаточно», педагогіка християнська та катехитика і методика – «достаточно», обряди і спів церковний – «достаточно», догматика sacramентальна – «добре». За четвертий рік навчання 1925/1926 була додана характеристика на семінариста В. Тим'яка та результати з навчальних дисциплін: точність у домашньому порядку – «вдовольняюча», зверхнє заховання – «достаточне», пильність в науках – «добра», даровання – «добрі», стан здоров'я – «хоровитий» (жолудок), ліценції (спеціальні дозволи) – «дуже рідко», богослов'я пастирське – «відзначаючо», право церковне –

«відзначаючо», обряди та спів церковний – «добре», церковно-слов'янська мова – «відзначаючо». Табелі з переліку навчальних дисциплін та отриманих оцінок завершувався підсумком: «Загальна нота достаточний» [5, арк. 3-4].

Після закінчення навчання у Львівській богословській семінарії В. Тим'як 18 вересня 1926 р. одружився з Марією Гарбуз народженою 1905 р. [11]. У «Свідостві вінчання» зазначено, що шлюб був зареєстрований у єпархії Львівській, повіт Перемишляни, деканат – Глинянський на парафії Глиняни-Застав'є (Глиняни-Застав'є – йдеться про церкву Богоявлення Господнього, яка була побудована 1891 р. Парох о. Павло Бачинський народжений 1842 р., свячений – 1868 р. Сотрудник о. Роман Ганас народжений 1900 р., свячений 1926 р.) [13, с. 67]. Шлюб уділив о. Павло Бачинський, парох. Свідоство було видане 29 вересня 1926 р. о. Романом Ганасом, сотрудником. Запис про шлюб зроблено у метричній книзі даної парафії Т.4. на стор.176 [5, арк. 5].

З прийняттям Святої Тайни Подружжя випускник семінарії розпочав процес клопотання про отримання священничих свячень. Так, 25 листопада 1926 р. В. Тим'як написав прохання до Митрополичого Ординаріату про допущення до прийняття Тайни Священства: «Смирено підписаний укінчений богослов просить о ласкаве допущення його до прийняття Св. Тайни Священства. Підписаний вступив в сан содружй дня 18 вересня 1926 р., що стверджує метрика вінчання» [5, арк. 6]. До документів на прийняття священства було додане лікарське посвідчення про стан здоров'я, яке було видане д-р Мироном Вахнянином 22 лютого 1927 р. у Львові [5, арк. 8].

Перед отриманням свячень В. Тим'як склав передординаріатський іспит та взяв участь у реколекціях. Екзамен перед свяченням відбувся 23 лютого 1927 р., цього дня були отримані наступні оцінки: догматика – «достаточно», Святе Письмо – «достаточно», моральне богослов'я – «добре», пасторальне

богослов'я – «достаточно», канонічне право – «достаточно», обряди – «достаточно». Духовні справи тривали п'ять днів із 14 по 19 квітня 1927 р. їх проводив високопреподобний о. Йосиф Лучинський ЧСВВ у духовній семінарії [5, арк. 10].

В «Особовій справі священника Тим'яка Томи Володимира» міститься реєстраційний листок від 21 березня 1932 р. у якому подана дата та місце свячень. Володимира Тим'яка на священника було висвячено 8 травня 1927 р. в архікатедральному соборі святого Георгія (Юрія) у Львові [5, арк. 15]. Заповнюючи автобіографічну анкету в 1946 р. о. Володимир зазначає, що його святителем був митрополит Андрей Шептицький [7, арк. 7, 11]. Дані про нижчі свячення (піддияконські, дияконські) – відсутні. Після отримання ієрейських свячень о. В. Тим'яка здійснював наступні служіння: з 20 травня 1927 р. як сотрудник в с. Плауча Велика (храм Святого Миколая), Зборівського деканату до 4 листопада 1927 р., від 4 листопада 1927 р. до 23 березня 1932 р. як завідатель в с. Чижикові (храм Введення в храм Пресвятої Богородиці), а від 23 березня 1932 р. душпастир в Старому Селі, Винницького деканату [5, арк. 15; 30, с.28].

На березень 1932 р. о. В. Тим'як священнодіяв у Старому Селі, навчав дітей кожного тижня чотири години «релігії» у школі, виписував часописи «Діло», «Мета», «Нова Зоря», «Нива», «Дзвони» та належав до «Товариства Сільський Господар у Старому Селі». У реєстраційному листі зазначено, що священник одружений та з дружиною виховує двох дітей віком один та два роки [5, арк. 15]. Однак в анкеті арештованого за 1950 р. міститься запис тільки про одного сина Ігоря, який народжений 30 серпня 1930 р. [6, арк. 8]. Згідно свідчень племінника о. Володимира Ігоря Тимняка, у родині було двоє дітей – хлопчик та дівчинка, однак дівчинка померла у ранньому віці внаслідок

інфекційного захворювання [15]. У 1933 р. о. В. Тим'як (Дод. 1) отримав призначення на служіння пароха до с. Супранівка.

(Дод. 1). Отець Володимир Тим'як (30-ті рр. XX ст.) [10].

На 1933 р. парафія Різдва Пречистої Діви Марії у с. Супранівка була вакантною. У 1932 р. відійшов до вічності 52-літній душпастир парафії о. Леонтій Копертинський, з 1932 по 1933 рр. тимчасово обов'язки пароха виконував о. Богдан Цурковський, який з 1926 р. служив парохом у с. Кам'янки, а з 1932 р. був призначений віце-деканом Скалатського деканату [1, с. 65]. Місцевий храм був побудований у 1907 р. [16, с. 228], перед тим громада молилася у дерев'яній церкві з 1755 р. [17, с. 149-150]. Парафія Різдва Пречистої Діви Марії у с. Супранівка була матірною і належала до Новосільського деканату Львівської архієпархії Греко-Католицької Церкви [18, с.105]. Філією даної парафії була церква Покрови Пресвятої Богородиці у с. Росоховатець, побудована у 1870 р. [19, с. 247].

Як згадував Володимир Литвин у своїх мемуарах «Підволочиська земля у спогадах емігрантів», що «у 1900 р. громада вирішила побудувати нову церкву. Матеріал на будову почали збирати з 1904 р. ... будову почали у 1906 р., а закінчили у 1908 р. Старенька церква була мала, але дуже гарна. Стояла вона, подібно, як нова, на високому підмурівку. До неї вели півкруглі кам'яні сходи, а довкола було гарно різьблене піддашшя. Все було зроблено з дерева. Церква

мала три бані ... вони були покриті бляхою і помальовані золотою фарбою, а нижче дах був покритий гонтою. Цю церкву розібрали у 1908 р.» [8, с. 96].

З 1933 до 1944 рр. о. В. Тим'як виконував служіння пароха с. Супранівка. У міжвоєнний період власником села був пан Станіслав Козьмінський (пол. Stanisław Koźmiński (8 листопада 1877, Тернопіль – 7 лютого 1938, Львів) – польський дипломат та юрист, доктор права, посол Польської Республіки в Нідерландах (1925–1927)) [20]. Управляла територіями його дружина Марія. У селі функціонувала читальна «Просвіта», мешканці села передплачували газету «Народна справа» [8, с. 97]. У міжвоєнний період до села приїздив Богдан Лепкий та знана активістка «Союзу Українок» Стефанія Сенік з Нового Села [9, с. 326]. Молодь села активно долучилася 6-7 травня 1933 р. до з'їзду у Львові «Українська Молодь Христові», який ініціював митрополит А. Шептицький [2, с. 3]. У 1935 р. (за іншою версією у 1933 р.) парафію відвідав єпископ Іван Бучко, якого урочисто зустрічала п. Козьмінська та жителі села, вийшовши йому на зустріч до сусіднього села Скорики. Єпископ Бучко служив Літургію у місцевому храмі Різдва Пресвятої Богородиці та мав святковий обід на «проборстві» у священника В. Тим'яка [9, с. 326].

Розвиток культурного, громадського, релігійного та політичного життя громади був змінений у неділю 17 вересня 1939 р. Як згадувала жителька села Софія (Зофія) Ладнюк: «Цього дня вранці польські війська, що стояли на кордоні р. Збруч почали відходити на захід. Радянські солдати почали наступ, перетнувши кордон у районі р. Збруч. Цього ж дня село Супранівка було окуповане радянською армією. Через деякий час нова влада створила сільську раду. Пані Козьмінська, якій належало село, виїхала в сторону Львова. Її маєток радянські солдати розділили між собою та «бідними» людьми. Навесні 1941 р. радянська влада розпочала колективізацію, був створений колгосп. Від

мешканців села почали забирати землю, худобу...П'ять родин було виселено в Сибір. Однак 22 червня 1941 р. почалася німецько-російська війна» [2, с. 2].

Жителі с. Супранівка були заангажовані у події 30 червня 1941 р., коли їхній земляк із сусіднього с. Кам'янки Ярослав Стецько у Львові проголосив відновлення Української Держави. Український уряд був сформований і у с. Супранівка, очолив Ярослав Литвин – вчитель місцевої школи. З німецькою окупацією села на початку липня 1941 р. всі державотворчі процеси були зупинені. Припинив діяльність радянський колгосп, люди повернули собі забране майно. У маєтку панів Козьмінських німецька влада створила господарство «Liegenschaft» (виробництво сільськогосподарської продукції (зерна, м'яса, овочів) для німецької армії та вивезення в Німеччину) [2, с. 2]. Війтом села під час німецької окупації був Андрій Черкас, який відійшов з життя через інфікування тифом. Після нього керівництво сільською громадою здійснював Дмитро Люблянецький [2, с. 3].

Наприкінці літа 1941 р. відбулася подія, яка стала причиною арешту священника В. Тим'яка 27 березня 1950 р. Згідно матеріалів кримінальної справи цього літа о. Володимир провів Богослужіння на могилі учасників ОУН. Згідно зібраних документальних матеріалів, спогадів учасників національно-визвольних змагань у книзі «За Україну, за її волю...», йдеться про могилу на церковному подвір'ї зі східного боку де похований невідомий повстанець, що потрапив в засідку охорони колії при переході через р. Самець. Мешканці села його поховали, відправу здійснив о. Тимяк, за що згодом його було засуджено [9, с. 330].

На одному із допитів п. Марія Тим'як так згадуватиме про цю подію: «На освяченні могили було близько 100 осіб, я на цьому Богослужінні не була. Тільки бачила з вікна, бо могила була розташована близько 50 метрів від нашого будинку, коло церкви та цвинтаря» [6, арк. 53]. У кримінальній справі

присутнє твердження про освячення могили учасникам українського національного руху, місцеві краєзнавці стверджують, що йдеться про могилу, яка знаходиться коло храму на місцевому цвинтарі та є згадкою, на сьогодні, про всіх учасників УПА, що були вихідцями із села та віддали своє життя за незалежність України. Важко ствердити чи йдеться про одну і ту саму могилу та подію, чи для радянських спецслужб ці відмінності були не суттєвими.

На початку березня 1944 р. до села знову повернулися радянські солдати. Місяць перед тим священник В. Тим'як разом із дружиною Марією та сином виїхали до Львова, як свідчила п. Марія Тим'як для влаштування сина на навчання до гімназії: «В період німецької окупації німців у селі було дуже мало, тільки з наступом радянських військ, їх стало дуже багато... Радянська армія до села увійшла 7 березня 1944 р. Ми вперше із Супранівки до Львова виїхали у лютому 1944 р. для влаштування сина до школи. Я переїхала до Глинян, чоловік повернувся до Супранівки. До Глинян приїхав тільки у вересні 1944 р.» [6, арк. 53-54].

Отець В. Тим'як під час допиту від 5 квітня 1950 р. так свідчив про свій виїзд із парафії: «Виїхав я із с. Супранівка у серпні місяці 1944 р. з приходом на територію Тернопільської області радянської армії. Переїхав до Глинян за згодою єпископа Шептицького. Основна причина – страх перед розправою українських націоналістів за те, що за вказівкою секретаря райкому партії Підволочиського району Багрянцева прилюдно у церкві заохочував місцевих мешканців до радянської армії та воювати проти німецьких окупантів» [6, арк. 37]. У матеріалах «Справи Тим'яка Володимира Григоровича № 288», що зберігаються в архіві Львівсько-Сокальської єпархії Православної Церкви України, зазначена точна дата виїзду із с. Супранівка, а саме 4 серпня 1944 р. [7, арк. 8].

З 1944 р. по 1950 р. о. В. Тим'як здійснював душпастирське служіння на парафії святого Миколая у Глинянах. Після Львівського псевдособору перейшов до РПЦ, «возз'єднання» відбулося 9 липня 1946 р. Про цей факт архієпископ Львівський та Тернопільський Макарій (Оксіюк) зазначив, що «в каплиці архієпископії священник Тим'як Володимир Григорович був мною возз'єднаний» [7, арк. 15]. Від 15 березня 1947 р. о. Володимирі було доручено тимчасово опікуватися і парафією у с. Женів, Глинянського району, Львівської області, зокрема, служити у храмі святого Димитрія [7, арк. 14].

27 березня 1950 р. о. Тим'яка було арештовано слідчим Глинянського РС МДБ (Районного сектора Міністерства державної безпеки СРСР) (ім'я невідоме) Самсоновим (Дод.2). Постанова про арешт була написана 16 березня 1950 р. у м. Львові, підписана лейтенантом Л. Мамушевим, начальником відділу підполковником В. Божком та начальником слідчого УМДБ по Львівській області підполковником (ім'я невідоме) Рафасьом. Звинувачення ст. 54-10 Ч.-П. УК-УССР – «Антирадянська пропаганда і агітація» [6, арк. 1-4]. Причина арешту: «Священник Володимир Тим'як в період німецької окупації території України служив священником у с. Супранівка Підволочиського району Тернопільської області, де влітку 1941 р. освятив символічну могилу «Бандитів ОУН-УПА». Наприкінці 1944 р. Тим'як з території Тернопільської області втік і прибув на місце проживання в м. Глиняни, де проживає на даний час». 18 лютого 1950 р. у церкві і помешканні священника В. Тим'яка був проведений обшук і вилучено велику кількість антирадянської націоналістичної літератури, 54 примірники картини «Хрещення Русі» із зображенням націоналістичних тризубів» [6, арк. 4]. Орден на арешт видано 24 березня 1950 р. [6, арк. 6]. Наказом від 29 квітня 1950 р. архієпископ Львівський і Тернопільський Макарій звільнив «священника Тим'яка Володимира Григоровича від настоятельства в парафії м. Глиняни і від

завідування парафією в с. Женів, Глинянського деканату і району, Львівської області» [7, арк. 13].

Дод. 2. Фото із Кримінальної справи [6, арк. 9].

Арешт відбувся у Глинянах, але згодом священника було доправлено до тюрми у м. Львові. У ході слідчого процесу з о. В. Тим'яком було проведено п'ять допитів: 21 лютого [6, арк. 19], 27 березня [6, арк. 24], 5 квітня [6, арк. 36], 28 квітня [6, арк. 39] та 2 червня 1950 р. [6, арк. 43] Питання до підсудного дублювалися із допиту до допиту. Традиційним було запитання про освячення могили у с. Супранівка 1941 р., при цьому згадуються прізвища жителів села Люблянецького Петра (місцевий дяк) та Гірного Івана (проживав поблизу парафіяльного будинку священника) [6, арк. 20], які просили про освячення. Наступний блок запитань стосувався прийняття православ'я 9 червня 1946 р. Питання було наступним: Чому о. Тим'як прийнявши приналежність до РПЦ продовжує відправляти Богослужіння за «уніатським обрядом», чому у власному помешканні хрестить дітей та вінчає подружжя? [6, арк. 20]. Третій блок питань відносився до конфіскованої літератури, яку представники радянської влади вважали антирадянською та націоналістичною [6, арк. 21].

У статусі свідків була допитана дружина священника Марія Тим'як, Софія Якимівна Мінняйло (1895 р. н., уродженка с. Супранівка), Микола

Федорович Бунда (1884 р. н. житель Глинян), Степан Антонович Цислицинський (1908 р. н. житель Глинян), Василь Якович Савчак (1904 р. н. проживав у с. Замостя), Стефанія Григорівна Стеців (1909 р. н.) та Кульчицька Ярослава Василівна (1913 р. н. жителька Глинян).

Свідків було допитано у Глинянах і у Львові. У Глинянах допит здійснив лейтенант Новіков, у Львові – старший лейтенант (ім'я невідоме) Лебедев. Так, під час допиту 19 лютого 1950 р. свідок М. Ф. Бунда стверджував, що знав о. В. Тим'яка із позитивної сторони, негативним є тільки те, що підсудний зберігав образи у храмі з націоналістичною символікою [6, арк. 36]. Ідентичними були свідчення і інших свідків. Цислицинський С. А., Савчак В. Я., Стеців С. Г. свідчили, що підсудний Тим'як походив із «селян-кулаків», зберігав заборонені образи, а саме, святого Йосафата, хрестив таємно дітей та Богослужіння провадив по «уніатськи» [6, арк. 41, 43, 45, 63].

Софія Міняйло була уродженкою села Супранівка, яка з 1933 р. допомагала священничій родині Тим'яків і у 1944 р. переїхала з ними до Глинян. Під час допиту до неї були скеровані питання про побут священника під час німецької окупації, про освячення могили 1941 р. та про літературу, яку вивіз священник із с. Супранівка [6, арк. 25, 53-56].

У документах кримінальної справи щодо особи о. Володимира було вжито запис двох варіантів прізвища: «Тим'як» та «Тимняк». Особова справа, яка була заведена 1922 р. у Львові подає прізвище Тим'як [5, арк. 1]. У постанові від 3 червня 1950 р. слідчий Глинянського РО МДБ Львівської області зазначав, що «звинувачений заявив, що його прізвище Тим'як, але згідно матеріалів Глинянського Райбюро ЗАГС Львівської обл., правильно Тимняк. Постановили правильним прізвищем рахувати Тимняк» [6, арк. 70].

До матеріальних доказів провини о. В. Тим'яка був долучений перелік забороненої літератури, яку було знайдено під час обшуку 17 лютого 1950 р. у

помешканні священника м. Глинянах по вул. Зацерковній, 45 та у храмі Святого Миколая. Так, у будинку було знайдено 46 одиниць [6, арк. 75-76], у храмі – 48 одиниць «забороненої літератури» [6, арк. 77]. Згідно постанови від 27 квітня 1950 р. вилучена література була знищена. Таким було рішення начальника слідчого відділу Львівської області полковника Рафаеля [6, арк. 79].

Судове засідання у справі о. В. Тим'яка відбулося 28 червня 1950 р. Головуючим судової колегії був (ім'я невідоме) Сергієнко, засідателями – (ім'я невідоме) Берегуляк, (ім'я невідоме) Рудкевич, секретарем – (ім'я невідоме) Кравченко, прокурором – (ім'я невідоме) Чашина, адвокатом – (ім'я невідоме) Шишкіна. Судове засідання відбулося у м. Львові. Вирок: «Ст. 54-10. Ч.П. Позбавлення волі у виправно-трудових таборах терміном на 10 років, починаючи рахувати з 27 березня 1950 р., конфіскація майна і позбавлення прав на п'ять років. Із свідків на судовому засіданні була присутня тільки дружина Марія та С. Міняйло, інші – «не з'явилися» [6, арк. 100-103].

Покарання о. Володимир відбував у Івдельлагу Свердловської області [6, арк. 111] (підрозділ, що діяв в структурі Головного управління виправно-трудових таборів Народного комісаріату внутрішніх справ СРСР (ГУЛАГ НКВС)) (Дод. 3). Дружина клопоталася про звільнення о. Тим'яка і написала звернення до «секретаря ЦК КПСС тов. Хрущова і Голови Верховного суду УССР» з проханням переглянути «Справу №14991 за звинуваченням Тим'яка Володимира». Однак 20 січня 1955 р. отримала відмову [6, арк. 105-107].

Дод.3. На засланні в Івдельягу. По центру – о. В. Тим'як [10].

Священник Володимир Тим'як був звільненим з виправно-трудового табору 26 квітня 1956 р. Наказом № 922 від 9 червня 1956 р. архієпископ Львівський та Тернопільський Панкратій (Кашперук) призначив о. В. Тим'яка настоятелем церкви Святого Воскресіння у парафії Кам'янка-Старе село, Магерівського району, Львівської області, з обов'язком зареєструватися в «Уповноваженого Ради в справах Православної Церкви при Львівському Облвиконкомі» [7, арк. 13]. З 31 жовтня 1959 р. о. Тим'яка було призначено настоятелем парафії у с. Городиславичі з дочірнім храмом у с. Звенигород Бібрського району, Львівської області [7, арк. 11]. Архієпископ Львівський та Тернопільський Паладій (Камінський) своїм указом № 1618 зобов'язав знову пройти реєстрацію в «Уповноваженого Ради в справах Православної Церкви при Львівському Облвиконкомі» (Дод. 4) [7, арк. 9].

Дод. 4. Священник В. Тим'як. 60-ті рр. XX ст. [7, арк.6].

У 1961 р. священник Тим'як був позбавлений права священнодіяти в одній із парафій. Йдеться про храм Святого Димитрія у с. Городиславичі Бібрського району Львівської області. 21 серпня цього ж року був виданий «Указ № 2079» автором якого був єпископ Львівський і Тернопільський Григорій (Марчук) у ньому йшлося про те, що «протоієрея Тим'яка Володимира Григоровича, за не виконання мимо неодноразових упімнень розпоряджень єпархіального управління про наведення відповідального порядку в церкві, забороняю в священнослужінні... до часу повного виконання в названій церкві розпоряджень щодо опрацювання храму» [7, арк. 5].

Дослідниця історії Церкви в радянській державі Наталя Шліхта подає наступні висновки про «возз'єднаних» священників у західних областях України вона, зокрема зазначає, що «спланована в Москві «возз'єднавча» акція мала на меті покласти край релігійній, національній та суспільно-політичній відокремленості західноукраїнського населення. Та погляди на цю акцію самого греко-католицького духовенства, що «підписувало православ'я», суттєво різнилися. Окрім страху перед переслідуваннями чи прагматичного розрахунку важливим мотивом, що спонукував їх до «возз'єднання», було прагнення уможливити легальне релігійне життя західних українців і зберегти їхню національно-релігійну відокремленість [21, с. 430].

Вважаємо, що священник В. Тим'як належав саме до цієї категорії духовенства, яке творило «Церкву в Церкві». Отець Володимир чітко усвідомлював відмінності між ГКЦ та РПЦ. Зберігання уніатських практик стало причиною ув'язнення у 1950 р., а у 1961 р. чергова заборона священнодіяти на одній із парафій через те, що храм не відповідав вимогам РПЦ.

Помер о. В. Тим'як 26 лютого 1966 р. [7, арк. 1], похоронений у м. Глиняни. Реабілітований 9 листопада 1992 р. на прохання сина Ігоря від 16

жовтня 1992 р. Його дружина Марія відійшла до вічності 27 січня 1994 р. і похоронена у м. Шептицький. Син Ігор закінчив Львівський медичний інститут лікарський факультет і був скерований на працю до м. Червоноград (сьогодні Шептицький на Львівщині), де відійшов до Дому Небесного Отця у 8 жовтня 1997 р. Його дружина Софія (1937 р. н.) емігрувала до США разом із донькою [12].

У родині Ігоря Тим'яка було двоє дітей: дочка Наталія Карлсон (Тим'як) та син Володимир. Син Володимир, він же внук о. Володимира Тим'яка, став кадровим військовим, полковником. Народився 6 квітня 1961 р. у м. Червоноград, навчався у Львівській політехніці за спеціальністю «електропривід та автоматизація промислових установок», яку закінчив у 1983 р. Після закінчення навчання вступив на професійну військову службу. Коли почалося повномасштабне вторгнення, Володимир Тим'як маючи майже 61 рік зголосився до Збройних Сил України. Боровив територіальну цілісність і суверенітет держави на Харківщині. Загинув 23 січня 2024 р. [12].

У с. Супранівка з 1944 р. священниче служіння здійснював о. Михайл Патрило [2, с. 4], згодом його змінив о. Іван Люблянецький з с. Коршилівка [1, с. 268]. Священник Люблянецький підписав постанови псевдособору 1946 р. і перейшов до РПЦ. У 1958 р. храм Різдва Богородиці був закритий як аварійний через те, що у березні 1944 р. внаслідок перестрілки радянських та німецьких військ було пошкоджено дах храму, малу баню було знесено снарядом. Однак громада у швидкому часі знайшла кошти на відновлення церкви. Майстер із с. Староміщина Петро Гурин відновив пошкоджений дах. Оновлений храм освятили 15 червня 1961 р. [9, с. 328].

Парафіяни до церкви на Богослужіння, які служив о. Люблянецький, не ходили. Більше людей на молитву збирав місцевий дяк Петро Люблянецький. Остаточо храм було закрито в ніч з 25 на 26 квітня 1982 р. З церкви були

вивезенні цінні речі та перетворено на музей. У 1988 р. храм знову був відкритий з нагоди 1000-ліття Хрещення Руси-України. Першим православним священником був о. Олександр Тарасюк, який належав до РПЦ. Багато мешканців села усвідомлювали свою приналежність до Греко-Католицької Церкви, тому просили про повернення храму греко-католицькій громаді. 8 березня 1989 р. відбулося зібрання жителів села на подвір'ї церкви, але більшість висловила побажання, щоб храм залишався приналежним до РПЦ. Від цього дня єдина релігійна супранівська громада поділилася на: православних та католиків. За православною громадою залишилися церкви Різдва Пречистої Діви Марії. Натомість греко-католики відправляли свої Богослужіння на цвинтарі, поблизу хреста «Скасування панщини», у місцевому музеї І. Франку, а згодом, з ініціативи о. Михайла Валійона, розпочали будівництво нового храму Різдва Пречистої Діви Марії [2, с. 4].

Висновки. Таким чином, священник Володимир Тим'як належав до плеяди душпастирів, які щоденною клопіткою працею свідчили про свою вірність Богові та українському народові. Здобувши добру освіту розпочав служіння священника, душпастирював у різних парафіях, одинадцять років свого священничого покликання присвятив вірним с. Супранівка. На 24 році душпастирського служіння о. Володимира було арештовано та засуджено за любов до своєї Церкви та народу. Він прийняв цей виклик та дав свідчення своєї незламної віри. Цей дух великої любові до Бога та ближніх о. В. Тим'як передав своїм рідним. Його син Ігор служив людям, як лікар отоларинголог, а внук Володимир приніс найбільшу жертву – своє життя віддав за Істинну та Україну.

Список використаних джерел

1. Блажейовський Д. Історичний шематизм Львівської архієпархії (1832–1944). Том 2: Духовенство і релігійні згромадження: [англійською мовою]. Львів – Київ: КМ Академія, 2004. 570 с.
2. Інтерв'ю з Софією (Зофією) Ладнюк (1924-2014). Запис 1998 р., с. Супранівка. Інтерв'юєр Ольга (с. Андрея) Маслій, 1998 р. *Особистий архів с. А.(О) Маслій*. 4 арк.
3. Дашкевич Я. Об'єктивне і суб'єктивне в просопографії // Дашкевич Я. Майстерня історика: Джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни / Львівське відділення ІУАД ім. М. С. Грушевського НАН України. Львів: Літературна агенція «Піраміда», 2011. 791 с.
4. В УкрІНТЕІ зареєстровано науково-дослідну тему «Реабілітована пам'ять: історія УГКЦ в особах». *Івано-Франківська академія Івана Золотоустого*. Дата оновлення: 27.06.2023. URL: <http://ifaiz.edu.ua/novyny/1112-v-ukrintei-zareiestrovano-naukovo-doslidnu-temu-reabilitovana-pamiat-istoriia-uhkts-v-osobakh.html>.
5. Центральний державний історичний архів України у м. Львові (далі – ЦДІАУЛ) Ф. 201. Оп. 16. Спр. 924. Греко-католицька митрополича консисторія м. Львів «Особова справа священника Тим'яка Томи Володимира» почато 1926 р., закінчено 1932 р. 16 арк.
6. Архів Служби Безпеки України у Львівській області. Кримінальна справа №14991 (№9345) «За звинуваченням Тим'яка Володимира Григоровича за ст.54-10 ч. Карного кодексу УССР. Початок 22 лютого 1950 р. в І т. 117 арк.
7. Архів Львівсько-Сокальської єпархії Православної Церкви України. Відділ адміністративний. Справа Тим'яка Володимира Григоровича № 288. 19 арк.

8. Підволочиська земля у спогадах емігрантів. *Упорядник Матейко Б. та Цибулька М.* Тернопіль. 1993. 174 с.
9. За Україну, за її волю... Книга пам'яті Підволочиського району. *Голова редакційної колегії Ю. Мокрій.* Тернопіль: Збруч, 2006. 495 с.
10. Інтерв'ю з Наталією Карлсон (Тим'як). Запис 9 травня 2026 р., онлайн. Інтерв'юер с. Андрея (Ольга) Маслій. *Особистий архів с. А.(О) Маслій.* 1 арк.
11. Кацак І. Виховання Українського Греко-Католицького Священника (1882-1946) / переклад з англ. О. Шпунт. Львів: Свічало, 2007. 232 с.
12. Інтерв'ю з Наталією Тим'як. Запис 7 травня 2026 р., онлайн. Інтерв'юер с. Андрея (Ольга) Маслій. *Особистий архів с. А.(О) Маслій.* 1 арк.
13. Шематизм греко-католицького духовенства Львівської архієпархії на рік 1927. Річник 73. Львів: Накладом священичої кооперативи «Власна допомога». 1927. 328 с.
14. Шематизм Греко-Католицького духовенства Львівської архієпархії на рік 1930. Річник 75. Львів: Накладом канцелярії митрополичої консисторії. 1930. 165 с.
15. Інтерв'ю з Ігорем Тимняком. Запис 5 травня 2026 р., онлайн. Інтерв'юер с. Андрея (Ольга) Маслій. *Особистий архів с. А.(О) Маслій.* 1 арк.
16. Шематизм всього кліру греко-католицької Львівської митрополичої архієпархії на рік 1912. Річник 69. Львів: Накладом архієпархіального духовенства, 1912. 452 с.
17. Шематизм всього кліру греко-католицької Львівської митрополичої архієпархії на рік 1903. Львів: Накладом архієпархіального кліра, 1903. 453 с.
18. Шематизм всього кліру греко-католицької Львівської митрополичої архієпархії на рік 1932. Львів: Накладом архієпархіального кліра, 1932. 242 с.

19. Шематизм всього кліру греко-католицької Львівської митрополичої архієпархії на рік 1914. Річник 70. Львів: Накладом архієпархіального духовенства, 1914. 491 с.

20. Станіслав Козьмінський. *Bikinedia*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Станіслав_Козьмінський.

21. Шліхта. Н. Західноукраїнський вплив на Український екзархат: несподівані наслідки «возз'єднання». Ковчег. Науковий збірник з церковної історії. Ч. 6. Насилля влади проти свободи сумління. Відп. ред. О. Турій. Львів: Вид-во УКУ, 2012. С. 430–446. URL: <https://drive.google.com/file/d/1FnpADpfDTZfcVUTs-L4StWA0yDYT80R8/view>.